



Inhoudelijk jaarverslag Bachcantates Utrecht 2025

Alles overziend was 2025 onbetwist een prima jaar voor BCU. Tien uitvoeringen die allemaal goed verliepen. Een programma met niet alleen prachtige cantates van Johann Sebastian Bach, maar ook twee extra werken, waaronder een Kyrie van Jan Dismas Zelenka en een cantate van Johann Ludwig Bach. En natuurlijk was er de uitvoering van de Johannes-Passion in april.

Het totale aantal toehoorders lag met 1280 ongeveer 150 hoger dan in 2024. Op zich is dit reden tot tevredenheid, maar bedacht moet worden dat er twee speciale uitvoeringen waren, namelijk in april en november, die veel meer toehoorders trokken dan de reguliere cantate-uitvoeringen. Een structurele verrijking van elk jaarprogramma met enkele bijzondere werken is daarom het overwegen waard.

Met de maandelijkse nieuwsbrief werd onze directe achterban, die met 1529 adressen (waarvan 437 van koordeelnemers) constant bleef, op de hoogte gehouden van de activiteiten. Het openingspercentage lag tussen 75% en 78%, vrij hoog voor een nieuwsbrief. Ook was er nog een extra nieuwsbrief voor donateurs. De website speelt een rol voor een breder publiek en het was mooi te constateren dat de site wederom vaker werd bezocht dan het voorgaande jaar.

Op zondag 2 februari namen we weer deel aan 'Gluren bij de Buren', een festival dat in veel steden wordt georganiseerd. Het heeft als doel lokale amateurkunst, op toegankelijke wijze, over het voetlicht te brengen voor een breed publiek. Ruim 120 bezoekers kwamen kijken en luisteren bij de solistenrepetities van die middag. Buiten de normale groep vrijwilligers zijn zeker twee extra mensen nodig om alles in goede banen te leiden, zo bleek.

Het bestuur kende dit jaar enkele wijzigingen. Jessica Dijkman trad op 1 oktober terug als PR-coördinator. Zij laat na een termijn van bijna 4 jaar een geoliede PR-machine achter. In Agnes Scholte hebben we een zeer capabele en toegewijde opvolgster gevonden. Medio november trad Yvonne Overes toe tot het bestuur, om de al lang vacante functie van vicevoorzitter in te gaan vullen. Een meer dan welkome versterking. Er werd dit jaar 7 keer vergaderd.

De vaste vrijwilligersgroep, die uit ruim 20 mensen bestaat, zorgde er ook dit jaar weer voor dat repetities en uitvoeringen soepel konden verlopen. Voor deze groep vrijwilligers werd een leuke middag georganiseerd bij de Nederlandse Bach Vereniging, die zeer gewaardeerd werd. Ook moet hier vermeld worden dat er buiten deze groep altijd voldoende deelnemers zijn die desgevraagd bij willen springen. Zeker bij de Johannes-Passion was dit een prettige luxe.

Onze vaste dirigent Gerrit Maas leidde alle uitvoeringen behalve die van juni. Zijn passie voor de muziek van Bach brengt hij niet alleen tot uiting in het dirigeren. Nee, ook daarnaast weet hij bij repetities en uitvoeringen veel te vertellen over Barok, Bach, Bachs leven en zijn muziek. In juni lag de leiding in handen van Tristan Knelange. Hij legde op plezierige wijze andere accenten en zeker het koor had hier veel waardering voor.

De Geertekerk was ook dit jaar ons vertrouwde thuis voor al onze uitvoeringen. We zouden niet anders willen, al is het maar vanwege de geweldige akoestiek. Cultuurcentrum Parnassos bood ons onderdak voor de vrijdagavondrepetities met in januari en mei enkele noodzakelijk uitstapjes naar De Utrechtse Muziekschool.

In september 2024 werd begonnen met een experimenteel repetitiemodel. Vanouds werd voor het eerste gedeelte van de vrijdagavondrepetitie per stemgroep, dus met vier repetitoren, gewerkt en ging het koor later op de avond in tutti-setting verder. In dit experiment wordt, bij door de dirigent makkelijker geachte cantates, slechts met één repetitor gewerkt.

De voornaamste doelen van het experiment zijn om enerzijds meer tijd te kunnen besteden aan de koorklank maar ook zangers meer uit te dagen. Tevens speelt kostenbesparing een rol. Het model werd tijdens drie, wat gemakkelijkere cantates uitgetoetst en in juni werd geconcludeerd dat de resultaten positief waren en dit model verder zal worden gehanteerd.

Voor het orkest bestond wederom meer dan voldoende belangstelling om bij elke uitvoering tot een goed gebalanceerde samenstelling te komen. Van de twee nieuwe organisten die in 2023 werden aangetrokken, heeft één de BCU helaas moeten verlaten. Het koor mocht zich verheugen in een groter aantal deelnemers, al baart het geringe aantal tenoren zorgen. We mochten trots zijn op alle solisten, die van zeer hoog niveau waren en graag bij BCU optreden.

In juni 2024 haakten we aan bij het L500 B300 project. Dit richt zich op het feit dat 500 jaar geleden Luther zijn liederenbundel het licht deed zien en 300 jaar geleden Bach zijn koraalcantatecyclus van 1724-1725 componeerde. Deze cantates zijn rondom een koraal (vaak van Maarten Luther zelf) gecomponeerd. Ons programma was daarop afgestemd en zo werden enkel koraalcantates uitgevoerd met als sluitstuk de 1725-versie van de Johannes-Passion.

Het programma in vogelvlucht

Op 5 januari begonnen we aan het jaar met 'Ich freue mich in dir' (BWV 133). Na afloop werd het glas geheven op het nieuwe jaar. In het kader van het bovengenoemde L500 B330 project werd op 19 januari, samen met de Remonstrantse Gemeente, een zangmiddag gehouden. Een aantal van Luthers liederen werd verkend en zowel een- als meerstemmig gezongen. De middag werd afgesloten met een korte vesper. De belangstelling was helaas wat minder dan gehoopt.

2 februari klonk 'Mit Fried und Freud ich fahr dahin' (BWV 125). Een geslaagde uitvoering die werd ingeleid door Lydia Vroegindewij, coördinator van het L500/B300 project. Op 2 maart brachten we 'Du wahrer Gott und Davids Sohn' (BWV 23) ten gehore. Een prachtige cantate maar wat kort. Een extra werk was deze avond zeker mogelijk geweest.

Een van de hoogtepunten van het jaar was in april wel de uitvoering van de Johannes-Passion (BWV 245.2) als afsluiting van het L500B300 project. Een volledig gevulde kerk, een uitblinkende dirigent, bijzonder goede, jonge solisten, een sterk orkest en een breed bezet koor. Muzikaal gezien werd er een heel hoog niveau gehaald. Het was in alle opzichten meer dan geslaagd en de extra moeite van het organiseren meer dan waard.

Op 4 mei stond 'Ich bin ein guter Hirt' (BWV 85) op de agenda met als extra werk de prachtige en stemmige cantate 'Und Ich will ihnen einen einigen Hirten erwecken' van Johann Ludwig Bach (JLB 11). Tussen beide werken werden de 2 minuten stilte van de 4 mei-herdenking in acht genomen en aansluitend werd 4-stemmig het Wilhelmus gezongen. Een bijzondere avond.

De laatste cantate van het seizoen 2024-2025 was 'Wer mich liebet, der wird mein Wort halten' (BWV 74). Deze uitvoering vond plaats op 1 juni. Na het zomerreces werd op 7 september de draad weer opgepakt met 'Lobe den Herren, den mächtigen König der Ehren' (BWV 137). Als extra werk werd gekozen voor Zelenka's 'Kyrie in A moll' (ZWV 27).

Voor oktober stond 'Wer sich selbst erhöhet, der soll erniedriget werden' (BWV 49) op het programma. Er werd geëxperimenteerd met een andere opstelling met eerste en tweede viool aan de buitenkanten en het continuo als ondersteunend element meer in het midden. De bassen en altten verwisselden van positie. De dirigent toonde zich tevreden over deze nieuwe opstelling dus met deze opstelling gaan we verder.

Naast april zal ook de uitvoering van november 'Aus der Tiefen rufe ich, Herr, zu dir' (BWV 131) langer in het geheugen blijven hangen. In samenwerking met de Remonstrantse Gemeente Utrecht werd die avond ook invulling gegeven aan Allerzielen. Een drietal 'Liederen van heengaan', gecomponeerd door Douwe Elderhuis, werd ten gehore gebracht. Velen van de bijna 300 aanwezigen ontstaken een kaarsje, hetgeen deze avond veel diepgang gaf.

Op 5 december sloten we het jaar af met 'Ehre sei Gott in der Höhe' (BWV 197a). Deze cantate is een interessante reconstructie van de hand van Pieter Dirksen. Het bijzondere van deze cantate is dat het openingskoor later door Bach gebruikt is voor het zo bekende 'Gloria' uit zijn 'Hohe Messe'. Onderstaande tabellen geven een overzicht van uitvoerenden en aanwezigen.

Tabel 1 Overzicht van uitvoeringen en uitvoerenden

Datum	Cantate	Titel	dirigent	Inleider	sopraan	alt	tenor	bas
5-jan-2025	133	Ich freue mich in dir	Gerrit Maas	Wim Faas	Bobbie Blommestein	David Cohen	Felix Hirn	Floris Venderbosch
2-feb-2025	125	Mit Fried und Freud ich fahr dahin	Gerrit Maas	Lydia Vroegindeweyj		Héloïse Godefroi		Cyprien Crabbé
2-mrt-2025	23	Du wahrer Gott und Davids Sohn	Gerrit Maas	Lense Lijzen	Esther Kouwenhoven	Elise te Kaat	David van de Braak	
6-apr-2025	245	Johannes Passion (versie 1725)	Gerrit Maas	Evert Jan Nagtegaal	Nanette Mans	Neline Adams	Steven van der Linden	Wessel van der Ham
4-mei-2025	85 JLB 11	Ich bin ein guter Hirt Und Ich will ihnen einen einigen Hirte erwecken	Gerrit Maas	Brecht Molenaar	Daan Koppes	Wilko Koekoek	Henk Gunneman	Marijn Zwitserlood
1-jun-2025	74	Wer mich liebet, der wird mein Wort halten	Tristan Knelange	Jacqueline Broeyer	Marina Besselink	David Cohen	Tigran Matinyan	Remmert Velthuis
7-sep-2025	137 ZWW 27	Lobe den Herren, den mächtigen König der Ehren Zelenka Kyrie in A moll	Gerrit Maas	Hendrik Spiering	Nanette Mans	Hanno Egger	Dierick Aartsen	Bram Trouwborst
5-okt-2025	47	Wer sich selbst erhöht, der soll erniedriget werden	Gerrit Maas	Wim Faas	Francisca Branco			Cyprien Crabbé
2-nov-2025	131 334	Aus der Tiefen rufe ich, Herr, zu dir Slotkoraal: Herr Jesu Christ du höchstes Gut (vers 7)	Gerrit Maas	Marthe de Vries	Maria Goetze	Louise Kimm	Matthew Goetze-Smith	Andreas Goetze
7-dec-2025	197a	Ehre sei Gott in der Höhe	Gerrit Maas		Darta Liepina	Alexandre Dandelot	Felix Hirn	Sebastiaan Ammerlaan

Tabel 2 Aanwezige deelnemers en publiek

	Sopranen	Alten	Tenoren	Bassen	Koor	Orkest	Publiek
Januari	18	25	11	16	70	22	100
Februari	9	16	7	12	44	21	80
Maart	17	32	10	22	81	25	100
April	16	21	8	20	65	30	300
Mei	10	12	5	9	36	18	60
Juni	19	16	7	14	56	27	80
September	8	18	8	15	49	25	100
Oktober	13	12	6	12	43	20	70
November	21	25	7	10	63	19	290
December	22	13	9	13	57	25	100
	153	190	78	143	564	232	1280